

Bevezető

A „Fej-nyak daganatok személyre szabott kezelését célzó új stratégiák” számhoz

Tisztelt Kollégák!

A Magyar Onkológia jelen számában a fej-nyak daganatok diagnosztikájának és kezelésének néhány olyan új megközelítést tekinthetjük át, melyek a közelmúlt klinikai kutatásain és fejlesztéseinek alapuló új ismereteinket próbálják beépíteni a klinikumba részben evidenciákat szolgáltató klinikai vizsgálatok eredményeire, részben retrospektív megfigyelésekre támaszkodva.

Az előrehaladott fej-nyaki laphámrák optimális kezelése radikális eljárások kombinációját igényli. Az elmúlt évtizedben azonban sok információ gyűlt össze egy olyan, a szokványos fej-nyak ráktól biológiaiilag eltérő, de szövettanilag laphámrákként megjelenő daganatfélésegről, mely a szájgaratban alakul ki, és a daganatban humán papillómavírus (HPV) jelenléte kíséri. Retrospektív vizsgálatok szerint kórlefolyása és túlélése kedvezőbb bármely terápiás modalitással, mint a HPV-negatívaké. A HPV-asszociált daganat biológiájáról, a vírus meghatározásának módszereiről és a ma még hiányzó, országos HPV-regiszter fontosságáról olvashatunk Tóth Erika cikkében. A vírusasszociált daganatok jobb prognózisának ismeretében számos retrospektív és prospektív klinikai vizsgálat van folyamatban, hogy evidenciákra alapozva határozhatjuk meg az ilyen daganatok csökkentett radikalitású kezelésének lehetőségeit; a kérdést Takácsi Nagy Zoltán tekinti át.

A daganatterápia tervezésének és az eredmény megítélésének nélkülözhetetlen része a pontos státusmeghatározást biztosító képalkotó vizsgálat. Gődény Mária összefoglalójából a nem sebészi kezelés határosságát megítélő CT- és MR-vizsgálatok speciális trükkjeit ismerhetjük meg.

A laphámrákokéhoz hasonló útkeresés folyik a korai, differenciált pajzsmirigyrák radikális műtéti kezelése késleltetésének vagy teljes elhagyásának biztonságos alkalmazása kérdésében annak felismerését követően, hogy

az 1 cm-nél kisebb ún. mikrokarcinómák nagy része lassan vagy egyáltalán nem növekszik. A mikrokarcinómák tulajdonságairól, és 103 ilyen beteg kezelésének 17 éves követési tapasztalatairól számolnak be Meilinger-Dobra Mónika és munkatársai. A pajzsmirigyrák minimálisan invazív sebészi kezelését szolgáló eljárás a szájtornácsi megközelítésből végzett endoszkópos pajzsmirigyműtét is, erről olvashatunk Lévay Bernadett tanfolyami beszámolójában.

Ha radikális, csonkító műtetet követel a fej-nyak daganat kezelése, a legmodernebb rekonstrukciós módszer az érneles szabadlebens-átültetés, melynek standard eljárása a mandibula pótlásakor a fibulaszegmenssel képzett oszteo-faszció-kután lebeny. Oberna Ferenc közleményében a mandibulapótlás ritkább, speciális formájáról, a fibulából hasításos módszerrel végzett anguluszkiakításról és fejcsrekonstrukcióról kapunk részletes leírást.

A gyógyszeres onkológiai kezelés legújabb, ígéretes módszere az immunterápia, mely ma már fej-nyak laphámrákok kezelésére is alkalmazható másodvonaltan ciszplatinszerű esetekben. Bellyei Szabolcs és munkatársai a Magyarországon első, sikeresen kezelt beteg történetét ismertetik.

A legújabb sugárterápiás eljárások egyike a CyberKnife-fal végzett kezelés, melynek fej-nyaki lokalizációjú daganatokkal kapcsolatos indikációját Jánváry Levente és munkatársai foglalják össze.

2015-ben új típusú, nemzetközi, kétéves szakképzést kezdeményezett az International Federation of Head and Neck Oncology Societies (IFHNOS) fej-nyak sebészet és fej-nyak onkológia témában. Az első évfolyam tagja volt Zámbo Orsolya, aki letette a kötelező online és szóbeli vizsgákat, részt vett a gyakorlatokon és megkapta a diplomáját. Tapasztalatairól számol be.

Dr. Remenár Éva

Országos Onkológiai Intézet, Fej-Nyaki Daganatok
Multidiszciplináris Központ